

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра економічної кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Моделі розвитку малого бізнесу

Освітня програма Економіка

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 29 серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Моделі розвитку малого бізнесу
Викладач (-і)	д.е.н., проф. Благун І.С.
Контактний телефон викладача	+38(050)5262131
Е-mail викладача	ivan.s.blahun@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pro
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Курс розкриває основні теорії та практики функціонування малого бізнесу, дозволяє зрозуміти переваги та недоліки класичних моделей розвитку малого бізнесу та оволодіти вміннями побудови власних моделей на основі інноваційного підходу.	
3. Мета та цілі курсу	
Метою курсу є формування навичок та компетенцій щодо функціонування мікроекономічних суб'єктів, розуміння трансформації бізнес-моделей та методів їх вибору. Цілі курсу:	
<ul style="list-style-type: none"> – оволодіти навичкам аналізу середовища функціонування малого бізнесу; – оволодіти навичками оцінки операційної діяльності малого бізнесу; – оволодіти навичками адаптації класичних моделей розвитку малого бізнесу; – оволодіти навичками побудови синтетичних бізнес-моделей розвитку малого бізнесу; – оволодіти навичками впровадження інновацій в діяльність малого бізнесу. 	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Результати навчання:</p> <p>РН01 Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.</p> <p>РН02 Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.</p> <p>РН03 Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>РН05 Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.</p> <p>Компетентності:</p> <p>ЗК01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК02 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК03 Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК04 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК05 Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p> <p>СК01 Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.</p> <p>СК02 Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових</p>	

досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

СК03 Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.

СК04 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

СК05 Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК06 Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей

СК07 Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу - 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	14
Практичні	16
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий
2	051 Економіка	1	Вибіркові дисципліни

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1 Загальна характеристика моделей розвитку малого бізнесу. Історичні аспекти розвитку малого підприємництва. Причини та перешкоди трансформацій моделей розвитку малого бізнесу. Теоретичні та емпіричні моделі розвитку малого бізнесу.	Лекція, практичне заняття	1, 3, 4	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. RTVN підхід до побудови моделей розвитку малого бізнесу. Ресурсне забезпечення малого бізнесу. Трансакційні витрати в операційній діяльності малого бізнесу. Цінність в процесі моделювання розвитку малого бізнесу. Наративи функціонування малого бізнесу.	Лекція, практичне заняття	3, 5, 8	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, розв'язати задачі	0,1	До наступного заняття за розкладом

Тема 3 Процедура вибору моделей розвитку малого бізнесу. RTVN у венчурному бізнесі. Модель ощадливого стартапу. Модель розвитку ОБМС.	Лекція, практичне заняття	1, 2, 3	Опрацювати лекційний матеріал, Пройти тестування до теми	0,2	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Некласичні моделі розвитку малого бізнесу. Складні моделі розвитку малого бізнесу. Паралельні моделі розвитку малого бізнесу. Взаємопов'язані моделі розвитку малого бізнесу. Синергетичні моделі розвитку бізнесу.	Лекція, практичне заняття	2, 3, 4	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,2	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Економіко-математичний інструментарій розвитку малого бізнесу. Характеристика індикаторів стійкості малого бізнесу. Імітаційні моделі розвитку малого бізнесу. Основні алгоритми прийняття рішень.	Лекція, практичне заняття	6, 7, 9	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,2	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Інновації в процесі розвитку малого бізнесу. Життєвий цикл моделей розвитку малого бізнесу. Зміни та інновації в процесі моделювання розвитку малого бізнесу. Сталий розвиток та моделювання розвитку малого бізнесу.	Лекція, практичне заняття	2, 6, 10	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,2	До наступного заняття за розкладом

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>100 балівна – 100 балів протягом семестру;</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й</p>
-----------------------------------	--

	невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна її мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Семінарські заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка за поточне тестування (20 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (30 балів); – оцінка за контрольну роботу (30 балів); – оцінка за самостійну роботу (20 балів).
7. Політика курсу	
<p>- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);</p> <p>- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;</p> <p>- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.</p> <p>Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно до вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).</p> <p>Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.</p> <p>Очікується, що аспіранти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом честі та Положенням про запобігання та виявлення плагіату Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>Перезарахування результатів неформальної освіти відбувається згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ПНУ https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_o_svita.pdf</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Багашова Н. Бізнес-інкубатори: світовий й вітчизняний досвід створення і функціонування. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. № 11 (1). С. 60–63. 2. Благун І., Буртняк І., Малицька Г. Прогнозування економічних і соціальних процесів. Івано-Франківськ, 2012. 131 с. 3. Благун І., Кічор В. Статистичний аналіз і моделювання соціально-економічних об'єктів та процесів. Львів : Растр-7, 2022. 320 с. 4. Кривов'язюк І., Рошкевич В. Бізнес моделювання як основа функціонування та майбутнього розвитку підприємства. Економіка та держава. 2013. № 11. С. 23–28. 5. Пономаренко В., Мінухін С. Теорія та практика моделювання бізнес-процесів. Харків : ХНЕУ, 2013. 244 с. 	

6. Швиданенко Г., Ревуцька Н. Формування бізнес-моделі підприємства. КНЕУ, 2013. 423 с.
7. Amit R., Zott C. Business Model Innovation Strategy: Transformational Concepts and Tools for Entrepreneurial Leaders. Wiley, 2020. 368 p.
8. Bock A. Business Model Book, The: Design, build and adapt business ideas that drive business growth. Pearson Business, 2017. 296 p.
9. Gassmann O., Frankenberger K., Choudury M. Business Model Navigator, The: The strategies behind the most successful companies. FT Publishing International, 2020. 424 p.
10. Hague P. The Business Models Handbook: Templates, Theory and Case Studies. Kogan Page, 2019. 336 p.

Викладач

Благун І.С.